

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Forslaget indebærer, at justitsministeren tillægges kompetence til at fastsætte de generelle regler vedrørende betingelserne for godkendelse som adoptant. Det er hensigten på visse områder at lempe betingelserne, bl.a. vedrørende ansøgerens alder og samlivets varighed.

Forslaget medfører endvidere, at kompetencen til at godkende adoptionssøgende overflyttes fra adoptionssamrådene ved amtskommunernes socialcentre til statsamterne, der i forvejen varetager en række opgaver i forbindelse med behandlingen af adoptionssager, herunder udfærdigelse af adoptionsbevilling. Statsamterne skal ligesom samrådene træffe afgørelsen om godkendelse som adoptant på grundlag af en undersøgelse foretaget af amtskommunens socialcenter. Denne undersøgelse vil blive søgt forenklet, bl.a. derved at antallet og omfanget af de indhentede oplysninger, herunder specialundersøgelser, søges beskåret.

Forslaget tilsigter at skabe mulighed for en hurtigere sagsbehandling, således at ventetiderne i adoptionsager kan nedbringes.

2. Den gældende ordning vedrørende undersøgelse i adoptionsager blev indført ved lov nr. 137 af 24. marts 1976 om ændring af adoptionsloven. Til grund for loven forelå en betænkning fra justitsministeriets adoptionsudvalg om undersøgelse i adoptionsager (nr. 718/1974). Ved loven blev der indføjet tre nye paragraffer i adoptionsloven, §§ 4a, 25a og 25b, hvorefter der blev oprettet særlige samråd ved de amtskommunale socialcentre, der fik tillagt kompetencen til at godkende adoptanter.

Ændringerne skyldtes, at det ved bilstandslovens gennemførelse var påkrævet at tage stilling til den fremtidige løsning af de opgaver i forbindelse med undersøgelse og godkendelse i adoptionsager, som hidtil havde påhvilet mødrehjælpen og direktoratet for Københavns børne- og ungdomsværn.

Efter den gældende lovs § 4a må bevilling til adoption af et barn under 18 år som udgangspunkt kun meddeles, når ansøgeren er godkendt som

adoptant. Spørgsmålet om godkendelse afgøres i første instans af et samråd ved amtskommunens socialcenter (i København og på Frederiksberg ved henholdsvis magistraten og det sociale udvalg), jfr. § 25a. Samrådet består af et medlem med social uddannelse, en jurist og en læge. Det ene medlem skal være medarbejder ved socialcentret. Godkendelse kan kun meddeles, når der er enighed derom i samrådet. Samrådets afgørelse træffes på grundlag af en undersøgelse foretaget af socialcentret (magistraten eller det sociale udvalg).

Et samråds afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant kan ifølge lovens § 25b indbringes for et adoptionsnævn, der oprettes af justitsministeren. Nævnet fører endvidere tilsyn med samrådene og socialcentre. Adoptionsnævnet består af en formand, der skal være jurist, og for tiden 8 andre medlemmer, hvoraf de 6 enten som speciallæge, psykolog eller socialrådgiver repræsenterer en særlig sagkundskab, medens 2 er »læge« medlemmer. I behandlingen af hver klagesag deltager mindst 5 medlemmer. Nævnets afgørelse træffes ved flertal.

3. Siden den gældende ordnings vedtagelse har der løbende været debat om rimeligheden af den måde, hvorpå adoptionsager bliver behandlet. Der har særligt været kritik af de generelle godkendelseskrav og af, at sagsbehandlingstiden undertiden har været for lang. Adoptionsproblemerne har senest været behandlet under en forespørgselsdebat den 25. januar 1983 i folketinget (Forespørgsel nr. F 9, fremsat af medlemmer af Det konservative Folkeparti, Venstre, Fremskridtspartiet, Centrumdemokraterne, Det radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti om en enklere og mere menneskelig administration af adoptionsansøgninger, FT 1982/83, sp. 4658-4707). I forbindelse hermed blev der den 18. april 1983 afholdt et møde på Marienborg om adoptionsproblemerne med deltagelse af justitsministeren, medlemmer af retsudvalget, repræsentanter for adoptionsnævnet og justitsministeriet, samt en repræsentant for foreningen »Adoption og Samfund«.